

UVOD

Poštovani članovi,

Udruženje za zaštitu mentalnog zdravlja Menssana Kantona Sarajevo čini sve da poboljša status osoba sa mentalnim poremećajima u društvu, zaštititi i unaprijedi njihova stečena prava i pomogne im da ih na lakši i efikasniji način ostvare.

Potrebno je na jednom mjestu objediniti sva prava i povlastice koje osobe sa mentalnim poremećajima imaju po propisima, Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona Sarajevo, zbog čega su pripremljene ove upute.

Uvjereni smo da ćete koristeći se ovim uputama mnogo lakše i jednostavnije doći do svojih prava, koja su utvrđena propisima u našoj zemlji.

Prava iz socijalne zaštite osiguravaju se kroz federalni i kantonalne zakone o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom i to:

- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06,14/09 i 45/16),
- Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj:38/14 – prečišćen tekst i 38/16 i 44/17);

II - SOCIJALNA ZAŠTITA

1. POJAM SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 11.

Socijalna zaštita, u smislu ovog zakona, je organizirana djelatnost u Federaciji, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe. Socijalnom potrebom, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili porodica, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nesrećama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinaca ili drugih razloga, koje se ne mogu otkloniti bez pomoći drugog lica. U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti građanskog morala socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca,

ostvaruje se otkrivanjem i umanjenjem, odnosno otklanjanjem posljedica uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe i sticanjem određenih prava iz socijalne zaštite. Socijalna zaštita djeteta, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje se u najboljem interesu djeteta.

2. KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 12.

Korisnici socijalne zaštite, u smislu ovog zakona, su lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

1. djeca bez roditeljskog staranja
2. odgojno zanemarena djeca
3. odgojno zapuštena djeca
4. djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama
5. lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju
6. materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica
7. stara lica bez porodičnog staranja
8. lica sa društveno negativnim ponašanjem
9. lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Korisnici socijalne zaštite, pored korisnika utvrđenih Federalnim zakonom su i:

- osobe i porodice koje bi svoju socijalnu sigurnost trebale ostvariti od primanja u skladu sa članom 9. Kantonalnog zakona zakona, a ta primanja nisu dovoljna za podmirenje njihovih osnovnih životnih potreba;

- osobe izložene zlostavljanju i nasilju u porodici.

PRAVA PO OSNOVU SOCIJALNE ZAŠTITE

- Stalna novčana pomoć
- Jednokratna novčana pomoć
- Izuzetna novčana pomoć
- Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe

- Novčana naknada za vrijeme čekanja na zaposlenje
- Smještaj u ustanovu socijalne zaštite
- Smještaj u drugu porodicu
- Topli obrok u javnim kuhinjama
- Zdravstvena zaštita
- Subvencioniranje troškova grijanja
- Kućna njega i pomoć u kući
- Regulisanje troškova dženaze/sahrane/ukopa

○ **PRAVA PO OSNOVU SOCIJALNE ZAŠTITE**

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo. Ako smatrate da se nalazite u stanju socijalne potrebe, vi i vaš član porodice možete podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite. Sva prava na socijalnu zaštitu pripadaju vam od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Pravo na socijalnu zaštitu traje vam dok postoje uvjeti za korištenje tog prava, u skladu sa Federalnim i Kantonalnim zakonom. Ako ste korisnik nekog od prava iz socijalne zaštite dužni ste u roku od 15 dana obavijestiti nadležni organ o svakoj promjeni koja bi mogla uticati na obim i visinu stečenih prava. Za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite podnosite zahtjev službi socijalne zaštite općine gdje imate prebivalište odnosno boravište.

Prava po osnovu Kantonalnog zakona možete ostvariti samo ako imate prebivalište najmanje godinu dana u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton), ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano. Ako nemate prebivalište na Kantonu Sarajevo, a do 30. 04. 1992. godine ste imali prebivalište na području Kantona Sarajevo, pod uvjetom da vam je utvrđen status povratnika, po ovom zakonu možete ostvariti prava iz socijalne zaštite. Pravo na određeni oblik socijalne zaštite ne možete ostvariti ako ispunjavate uvjete za ostvarivanje istog prava po nekom drugom osnovu.

○ **STALNA NOVČANA POMOĆ**

Ukoliko ste:

- 1) nesposobni za rad, odnosno spriječeni u ostvarivanju prava na rad,
- 2) nemate dovoljno prihoda za izdržavanje,

3) nemate članova porodice koji su po zakonu obavezni da vas izdržavaju ili ako ih imate, a ta lica nisu u mogućnosti da vas izdržavaju, imate pravo na stalnu novčanu pomoć.

Nesposobnost za rad i privređivanje za lica ispod 65.godina života utvrđuje nadležna Institucija (Zvod za medicinu rada Kantona Sarajevo).

Pravo na stalnu novčanu pomoć ne možete ostvariti ukoliko je jedan od članova vašeg domaćinstva vlasnik preduzeća ili samostalne radnje ili ima registriranu dopunsku djelatnost, odnosno u kojima su jedan ili više članova vlasnici ili posjednici automobila, osim ako po propisima iz oblasti poreske i carinske politike mogu uvesti ili na domaćem tržištu kupiti motorno vozilo kao ortopedsko ili drugo pomagalo. Ukoliko ostvarite pravo na stalnu novčanu pomoć, imate pravo i na zdravstvenu zaštitu, ukoliko istu ne možete ostvariti po nekom drugom osnovu.

Da biste ostvarili pravo na stalnu novčanu pomoć, uz zahtjev čiji obrazac možete dobiti u Službi socijalne zaštite općine gdje imate prebivalište, odnosno boravište, dužni ste priložiti određenu dokumentaciju.

○ **JEDNOKRATNA NOVČANA POMOĆ**

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć imate, ukoliko se nađete u stanju socijalne potrebe koje je prouzrokovano pretrpljenom prisilnom migracijom, repatrijacijom, elementarnom epogodom, smrću jednog ili više članova porodice, povratkom sa liječenja, otpuštanjem sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanje odgojne mjere. Osobe i porodice koje se nađu u stanju socijalne potrebe iz razloga koji nisu propisani u članu 18. Federalnog zakona, na osnovu mišljenja stručnog tima Službe, mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć možete u okviru svog domaćinstva ostvariti najviše tri puta u toku jedne kalendarske godine, u ukupnom iznosu koji ne prelazi visinu izuzetne novčane pomoći.

Jednokratna novčana pomoć može Vam se dodijeliti i u naturi što podrazumijeva dodjelu paketa sa prehrambenim i higijenskim potrepštinama.

Da biste ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć uz zahtjev čiji obrazac možete dobiti u Službi socijalne zaštite općine gdje imate prebivalište, odnosno boravište, dužni ste priložiti određenu dokumentaciju.

○ **IZUZETNA NOVČANA POMOĆ**

Pravo na izuzetnu novčanu pomoć imate, ukoliko zbog izvanrednih okolnosti nemate neophodno potrebnih sredstava za izdržavanje, ne ispunjavate uslove za stalnu novčanu pomoć, a stanje socijalne potrebe ne možete prevazići jednokratnom novčanom pomoći. Izuzetnu novčanu pomoć možete ostvariti ako se nađete u stanju socijalne potrebe koje je prouzrokovano pretrpljenom prisilnom migracijom, repatrijacijom, elementarnom epogodom, smrću jednog ili više članova porodice, povratkom sa liječenja, otpuštanjem sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanje odgojne mjere. Iznos izuzetne novčane pomoći utvrđuje se u visini do 40 % prosječne plaće ostvarene u Kantonu Sarajevo i može se odobriti jednoj osobi samo jedanput godišnje. Uz zahtjev za ostvarivanje izuzetne novčane pomoći, čiji obrazac možete dobiti u Službi socijalne zaštite općine na kojoj imate prebivalište, odnosno boravište, dužni ste priložiti određenu dokumentaciju.

Osobe i porodice koje se nađu u stanju socijalne potrebe iz razloga koji nisu propisani u članu 18. Federalnog zakona, na osnovu mišljenja stručnog tima Službe, mogu ostvariti pravo na izuzetnu novčanu pomoć.

○ **NOVČANA NAKNADA ZA POMOĆ I NJEGU OD STRANE DRUGE OSOBE**

Ako ste stariji od 65 godina života, imate prebivalište više od godinu dana na Kantonu Sarajevo i ako vam prihodi ne prelaze 40% prosječne plaće možete podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe. Uz zahtjev čiji obrazac možete dobiti u službi socijalne zaštite općine gdje imate prebivalište, trebate pribaviti sljedeću dokumentaciju.

○ **NOVČANA NAKNADA ZA VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE**

Pravo na osposobljavanje za život i rad obezbjeđuje se djeci ometenoj u fizičkom ili psihičkom razvoju i djeci kod kojih postoji invalidnost prouzrokovana povredom ili bolešću do navršanih 15 godina života kroz osnovno školovanje u redovnim školama ili školama specijalnog tipa koje mogu imati internatski smještaj. Izuzetno od prethodnog stava, pravo na školovanje i osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca do navršanih 18 godina života, ukoliko zbog fizičkih ili psihičkih smetnji nisu bila u stanju završiti osnovno školovanje i osposobljavanje za život i rad u predviđenom roku. Djeca ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju sa navršanih 15 godina, odnosno 18 godina života, ostvaruju pravo na školovanje i

osposobljavanje za samostalni život i rad kroz redovne srednje škole ili srednje škole specijalnog tipa koje mogu imati internatski smještaj, ako su ispunjeni slijedeći uvjeti: - da je dijete završilo osnovno obrazovanje; - da postoji vjerovatnost da se dijete, s obzirom na ometenost u fizičkom ili psihičkom razvoju i stepen preostale sposobnosti, može primjenom ovog prava osposobiti za samostalan život i rad; - da postoji vjerovatno } a da se osposobljavanje djeteta može postići u trajanju do četiri godine. Pravo na školovanje i osposobljavanje za život i rad obezbjeđuje se djetetu do navršenih 26 godina života, odnosno i poslije navršenih 26 godina života, ukoliko je to pravo ranije uspostavljeno, a najkasnije do navršenih 29 godina života.

Utvrđivanje postojanja osnova za ostvarivanje prava na školovanje i osposobljavanje za život i rad kroz osnovno obrazovanje vrši Stručna komisija za utvrđivanje sposobnosti i razvrstavanje djece i omladine ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju (u daljem tekstu: Stručna komisija), a za osobe koje se školuju kroz srednje obrazovanje vrši Stručna institucija (Zavod za medicinu rada Kantona Srajevo). Osobe iz prethodnog stava po završetku osposobljavanja za život i rad imaju pravo na novčanu naknadu do trenutka zaposlenja, pod uvjetom da se redovno javljaju Službi za zapošljavanje.

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje korisniku prestaje:

- ako se zaposli,
- ako odbije posao za koji je osposobljen.

Zaposlena osoba koja je ranije koristila ili je mogla koristiti novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje, a koja izgubi posao bez svoje krivice, može istu ponovo ostvariti nakon što iskoristi prava po osnovu propisa iz radnog zakonodavstva.

○ **SMJEŠTAJ U USTANOVU SOCIJALNE ZAŠTITE**

Ako Vam je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju životnih potreba i ne možete je ostvariti u vlastitoj ili u drugoj porodici ili na drugi način, možete podnijeti zahtjev za smještaj u ustanovu socijalne zaštite.

Smještaj u ustanovu socijalne zaštite neće se osigurati osobi, kojoj po odredbama Porodičnog zakona srodnici obavezni na izdržavanje, mogu obezbijediti uvjete za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, o čemu zaključak donosi Stručni tim Službe.

Obrazac zahtjeva možete dobiti u službi socijalne zaštite općine gdje imate prebivalište.

○ **SMJEŠTAJ U DRUGU PORODICU**

Pravo na smještaj u drugu porodicu imaju: djeca djeca bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarena djeca, odgojno zapuštena djeca, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju, do povratka u vlastitu porodicu, do završetka redovnog školovanja, a najduže 12 mjeseci po završetku redovnog školovanja, lica sa invaliditetom, stara lica i lica sa društveno negativnim ponašanjem, koja nisu u mogućnosti da se sami staraju o sebi, a uslijed stambenih ili porodičnih prilika nemaju mogućnost da im se zaštita osigura na drugi način. Možete podnijeti zahtjev za smještaj službi socijalne zaštite općine gdje dijete odnosno odrasla osoba, imaju prebivalište.

Pravo na smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti osobe na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i Kantonalnim zakonom

○ **TOPLI OBROK U JAVNIM KUHINJAMA**

Shodno Uredbi o priznavanju prava na topli obrok u Javnim kuhinjama Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo broj:37/10), korisnici toplog obroka su:

- jednočlana domaćinstva čiji ukupan prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos od 70,00 KM mjesečno;
- višečlana porodična domaćinstva čiji ukupan prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos od 80,00 KM mjesečno;
- jednočlana domaćinstva penzionera čiji ukupan prihod ne prelazi iznos zajamčene penzije po podacima Federalnog zavoda PIO/MIO;
- dvočlana domaćinstva penzionera čiji ukupan prihod ne prelazi iznos zajamčene penzije uvećane za 10%;
- porodična domaćinstva u kojima su jedan ili više članova lica sa invaliditetom i lica sa trajnim invaliditetom u fizičkom i psihičkom razvoju, a čiji ukupan prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos od 100,00 KM mjesečno.
- Korisnicima se priznaje pravo na topli obrok pod uslovom da:
  - a) ukupna stambena površina za jednočlana domaćinstva ne prelazi 44 m², a za višečlana domaćinstva za svakog slijedećeg člana ova površina se uvećava za 10 m² stambene površine;
  - b) nisu jednočlana i porodična domaćinstva koja stambene jedinice, garaže i druge prostore izdaju u zakup;
  - c) nisu jednočlana i porodična domaćinstva čiji je jedan od članova vlasnik preduzeća, samostalne radnje ili obavlja registrovanu dopunsku djelatnost;

d) nisu jednočlana i porodična domaćinstva u kojima je jedan od članova vlasnik ili posjednik motornog vozila, izuzev invalidnih lica koja su pri uvozu putničkog automobila oslobođena od plaćanja carine i koje im služi kao ortopedsko pomagalo.

(3) Izuzetno, pravo na topli obrok se može priznati i osobama i članovima porodičnog domaćinstva, ukoliko Stručni tim Službe socijalne zaštite općine ocijeni ovaj oblik zaštite neophodnim za život i zdravlje korisnika, o čemu se, uz prethodnu saglasnost direktora JU "Kantonalni centar za socijalni rad" Sarajevo (u daljnjem tekstu: direktor) odlučuje rješenjem.

(4) Izuzetno od stava (1) ovog člana djeca do jedne godine života, obzirom na njihov uzrast i vrstu obroka koji se dijeli u javnim kuhinjama, ne mogu biti korisnici prava na topli obrok.

Zahtjev za priznavanje prava na topli obrok podnosi se Službi socijalne zaštite općine (u daljnjem tekstu: Služba) prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva, koja o istom odlučuje rješenjem, na osnovu kojeg izdaje karticu za topli obrok (u daljnjem tekstu: kartica).

○ **ZDRAVSTVENA ZAŠTITA**

Ako ste osoba sa invaliditetom mlađa od 65 godina starosti i nemate zdravstveno osiguranje po drugom osnovu, možete službi socijalne zaštite nadležne općine podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu.

○ **SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA GRIJANJA**

Ako, s obzirom na Vašu tešku materijalnu situaciju niste u mogućnosti izmiriti troškove grijanja: električnom energijom, prirodnim gasom, centralnim grijanjem ili čvrstim gorivom u mjesecu: januaru, februaru, martu, novembru i decembru, zahtjevom za ostvarivanje prava na subvencioniranje troškova grijanja možete se obratiti službi socijalne zaštite na području općine gdje imate prebivalište odnosno boravište.

PRAVO NA SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA GRIJANJA OSTVARUJU

DOMAĆINSTVA U STANJU SOCIJALNE POTREBE POD USLOVIMA PREDVIĐENIM

UREDBOM O SUBVENCIONIRANJU TROŠKOVA GRIJANJA (Službene novine Kantona Sarajevo broj:04/05;07/08,37/13,51/14) .

○ **KUĆNA NJEGA I POMOĆ U KUĆI**

Ukoliko ste osoba kojoj je zbog tjelesnog ili mentalnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe, možete podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na kućnu njegu i pomoć. Zahtjev čiji obrazac će te dobiti u službi socijalne zaštite možete podnijeti u Službu socijalne zaštite općine u kojoj osoba ima posljednje prebivalište, odnosno boravište. O tome da li zbog tjelesnog ili mentalnog invaliditeta ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju trebate njegu i pomoć od strane druge osobe, odlučuje Stručna institucija (Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo).

Ovo pravo možete ostvariti pod uvjetom da Stručna institucija utvrdi da imate osnova za isto, ali i pod uvjetom da niste ostvarili pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe, da nemate mogućnosti da vam pomoć i njegu osigurava roditelj, bračni drug ili djeca, da nemate mogućnosti da pomoć i njegu osigurate po osnovu izdržavanja i da vam prihodi ne prelaze 30% prosječne plaće u Kantonu.

o **REGULISANJE TROŠKOVA DŽENAZE/SAHRANE/UKOPA**

Uredbom o plaćanju troškova dženaze/sahrane/ukopa za socijalne kategorije (Službene novine Kantona Sarajevo br.31/17) uređuje se plaćanje troškova dženaze/sahrane/ukopa za socijalne kategorije (u daljem tekstu: plaćanje troškova) iz Budžeta Kantona Sarajevo sa pozicije Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(1) Podnosilac zahtjeva za plaćanje troškova može biti: član porodice preminulog lica, ustanova socijalne zaštite u kojoj je lice bilo na smještaju, lice koje će se starati o obavljanju dženaze/sahrane/ukopa, privredno društvo koje je registrovano za obavljanje pogrebnih djelatnosti ili drugo fizičko ili pravno lice (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva). Plaćanje troškova ostvaruje se pod uslovom:

a) da je preminulo lice ili član porodice preminulog lica evidentiran kao korisnik prava na stalnu novčanu pomoć po Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09 i 45/16) (u daljem tekstu: Federalni zakon) i Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/14 - Prečišćeni tekst i 38/16 i 44/17) (u daljem tekstu: Kantonalni zakon),

b) da je preminulo lice evidentiran kao korisnik socijalne zaštite iz člana 12. Federalnog zakona i člana 14. Kantonalnog zakona, koji je smješten u ustanovu socijalne zaštite putem Javne ustanove "Kantonalni centar za socijalni rad" (u daljem tekstu: Centar) i za kojeg Centar u cijelosti snosi troškove smještaja.

Postupak ostvarivanja plaćanja troškova vodi Centar putem službi socijalne zaštite (u daljem tekstu: Služba), prema prebivalištu/boravištu preminulog lica, po skraćenom postupku u skladu sa članom 139. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99).

Izuzetno, plaćanje troškova može se ostvariti pod uslovom da se radi o licu u stanju socijalne potrebe ili licu nepoznatog identiteta. Lice u stanju socijalne potrebe je preminulo lice za koje Služba uvidom u okolnosti u kojima je živjelo, ocijeni da se ne mogu obezbijediti sredstva za obavljanje dženaze/sahrane/ukopa preminulog lica. Ocjena stanja socijalne potrebe može se izvršiti na osnovu uvjerenja Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo" Sarajevo za nezaposlena lica, čeka od posljednje isplaćene penzije, posljednje platne liste ili uvjerenja o visini plaće, invalidnine, potvrde mjesne zajednice o broju članova domaćinstva i drugih dokaza koje je po mišljenju Službe potrebno izvesti i nakon socioanamnestičke obrade preminulog lica i članova njegove porodice.

Član porodice ili lice koje je obavilo dženazu/sahranu/ukop lica koje je bilo korisnik prava u smislu člana 3. ove Uredbe, u roku od 15 dana od dana obavljanja dženaze/sahrane/ukopa ima pravo podnijeti zahtjev za refundaciju troškova. Zahtjev podnosiće službi socijalne zaštite općine gdje lice ima posljednje prebivalište, odnosno bravište.

Prava po osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (Službene novine Federacije BiH br.36/99. 54/04,39/06,14/09 i 45/16).

o **PRAVO NA LIČNU INVALIDNINU, DODATAK ZA NJEGU I POMOĆ OD DRUGOG LICA I ORTOPEDSKI DODATAK**

Pravo na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak ostvaruju lica prema utvrđenom procentu oštećenja organizma I razvrstavaju se prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u dvije grupe i to:

- I. grupa - lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma,
- II. grupa - lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma".

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ostvaruju lica ukoliko im je utvrđen stepen invaliditeta ,90% ili 100% i lica sa invaliditetom se razvrstavaju u dvije grupe i to:

Prva grupa - lica sa invaliditetom koja, prema mišljenju Instituta, ne mogu sama udovoljiti svojim osnovnim životnim potrebama. Pod osnovnim životnim potrebama, u smislu ovog člana, podrazumijeva se da se lice ne može samostalno kretati u stanu i izvan stana,

uzimati hranu, oblačiti se i svlačiti, održavati ličnu higijenu, obavljati druge osnovne fiziološke potrebe, kao i slijepa lica čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 sa korekcijom.

Druga grupa - lica sa invaliditetom koja, prema mišljenju Instituta, ne mogu potpuno udovoljiti svojim osnovnim životnim potrebama. Pod nemogućnošću potpunog udovoljavanja osnovnim životnim potrebama, u smislu ovog člana, podrazumijeva se da se lice ne može samostalno kretati izvan stana radi nabavke osnovnih životnih potrepština i korištenja zdravstvene zaštite.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ne ostvaruje lice sa invaliditetom smješteno u ustanovu socijalne zaštite, na teret sredstava općinskog odnosno kantonalnog budžeta. Pravo na ortopedski dodatak imaju lica sa invaliditetom kod kojih je zbog tjelesnog oštećenja, utvrđenog u skladu sa mišljenjem Instituta, došlo do amputacije najmanje jednog ekstremiteta ili teškog oštećenja funkcije ekstremiteta, slijepa lica iz člana 5. Zakona, kao i lica sa enukleacijom jednog oka. Pravo na ortopedski dodatak imaju lica sa invaliditetom kod kojih je zbog tjelesnog oštećenja, utvrđenog u skladu sa mišljenjem Instituta, došlo do amputacije najmanje jednog ekstremiteta ili teškog oštećenja funkcije ekstremiteta, slijepa lica iz člana 5. Zakona, kao i lica sa enukleacijom jednog oka.

Pravo na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak ne mogu ostvarivati lica sa invaliditetom koja takvo pravo ostvaruju ili mogu ostvariti prema propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica ili prema odredbama ovog Zakona koje se odnose na zaštitu civilnih žrtava rata.

Zahtjev za ostvarivanje navedenih prava podnosi se službi socijalne zaštite općine na kojoj imate prebivalište-boravište, a nakon utvrđenog stepena oštećenja od strane Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo.